

Συνεχής αξιολόγηση σε όλα τα στάδια και αντανakλαστική διαφοροποιημένη διδασκαλία

Πορεία σχεδιασμού και εφαρμογής διαφοροποιημένης διδασκαλίας

Παράδειγμα διαφοροποίησης στη γλώσσα (βελτίωση λεξιλογίου)

Άξονες διαφοροποίησης

Αναλυτικό πρόγραμμα
– δείκτες επιτυχίας

Βασική πυρηνική
γνώση/δεξιότητα

Καθοδηγούμενες
δραστηριότητες

Δεξιότητες

Τι μπορεί να διαφοροποιηθεί

Πηγές
(περιεχόμενο)

Διδακτικές
στρατηγικές
(διαδικασία)

Μαθησιακές
δραστηριότητες
(Αποτέλεσμα)

Αξιολόγηση

Παράδειγμα διαφοροποίησης

Διαβαθμισμένα
κείμενα – επιλογή
υλικών

Ευέλικτη πορεία
εργασίας, επιλογές,
ιεράρχηση δραστ/των

Σχεδιασμός πόστερ.
Ανάλυση, παραγωγή κ
σύνθεση λέξεων.
Παιχνίδι κυνηγιού
λέξεων. Συμπλήρωση
κατηγοριών λέξεων

Διαβαθμισμένες
δραστηριότητες. Δελτίο
εξόδου. Περίληψη-
παράγραφος. Ομαδικές
παρουσιάσεις.
Ημερολόγια λεξιλογίου.

Παράδειγμα

Διαφοροποίηση υλικού στο μάθημα της Γλώσσας

- Χρησιμοποιείται αναγνωστικό υλικό που αντιστοιχεί σε διαφορετικά επίπεδα αναγνωστικής ικανότητας
- Το γραπτό κείμενο μεταφέρεται σε ακουστική μορφή
- Χρησιμοποιούνται καρτέλες λεξιλογίου ή ορθογραφίας ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών
- Δίνονται έννοιες με οπτικά ή ακουστικά μέσα
- Γίνεται επαναδιδασκαλία μιας έννοιας ή μιας δεξιότητας είτε για να βοηθήσουμε μαθητές που δυσκολεύονται είτε για να επεκτείνουμε τη σκέψη ή τις δεξιότητες των προχωρημένων μαθητών.

Παράδειγμα

Διαφοροποίησης υλικού στο μάθημα της Ιστορίας

- Δίνεται μονοσέλιδο κείμενο με τα γεγονότα αναλυτικά
 - Δίνεται μία παράγραφος – μαρτυρία των γεγονότων
 - Δίνονται εικόνες συνοδευόμενες από λεζάντες
 - Δίνεται γράφημα (σχεδιάγραμμα/εννοιολ. χάρτης) με μικρές επεξηγηματικές προτάσεις
 - Δίνεται βίντεο με αφήγηση και αναπαράσταση των ιστορικών γεγονότων
 - Δίνεται βίντεο με μορφή κινουμένων σχεδίων σε απλή γλώσσα
-
- Ζητείται από τους μαθητές να δημιουργήσουν διαλόγους σε πλαίσιο προσομοίωσης των γεγονότων
 - Ζητείται από τους μαθητές να δημιουργήσουν κόμικς για τα γεγονότα
 - Ζητείται να δημιουργήσουν εικόνες, ήχους, δημοσιογραφικό κείμενο,
 -

Τι αξιοποιείται κατά τη διαφοροποίηση;

- **Διδακτικές μέθοδοι:** ομαδοσ/κή, προκατ. οργανωτές, βιωματική, δραματοποίηση, ιδεοθύελλα, δημιουργική σκέψη, εννοιολ. χαρτογράφηση, εκπαιδευτικά συμβόλαια, δράσεις διαμεσολάβησης, καλλιτεχν. δράσεις, jigsaw... ..
- **Δραστηριότητες:** κλειστές, ανοιχτές, διερεύνησης, κρίσης, συμπλήρωσης, σύνθεσης, ανάλυσης, παιγνιώδεις κ.λπ.
- **Μέσα & υλικά:** ΤΠΕ, φύλλα εργασίας, πολλαπλές πηγές, υλικά πρακτικής εξάσκησης, οπτικοακουστικά μέσα κ.λπ.
- **Περιεχόμενο:** Γλώσσα, Ιστορία, Μαθηματικά, ΦΕ κ.λπ.
- **Τρόποι εργασίας των μαθητών:** ατομικά, κατά ζεύγη, ομαδικά, στην ολομέλεια
- **Διαβαθμισμένα υλικά νοητικής στήριξης (scaffolding):** καρτέλες, λεξικά, μαρτυρίες, σελιδοδίκτες υλικού κ.λπ.

Παράδειγμα

Διαφοροποίησης περιεχομένου

Διαθεματική προσέγγιση

Βασικές έννοιες και ιδέες διδάσκονται μέσα από την προοπτική διαφορετικών μαθημάτων του ΑΠ. Ενεργοποιείται έτσι η πολλαπλή νοημοσύνη των μαθητών, οι οποίοι εργάζονται ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τη μαθησιακή ετοιμότητά τους, π.χ. **το μέτρο στη ζωή μας**

Παράδειγμα

Διαφοροποίησης διαδικασίας: *Οδηγίες*

- **Στόχος:** Σύνταξη οδηγιών με χρήση της Υποτακτικής
- **Δραστηριότητα:** Ο μαθητής καλείται να επιλέξει ένα σενάριο στο οποίο θα πρέπει να δώσει σε κάποιον συγκεκριμένες οδηγίες (για ένα παιχνίδι, για να βρει ένα σπίτι ή το σχολείο, για κάποια κατασκευή, για κάποια επιδιόρθωση κ.λπ).

Η **μορφή διατύπωσης των οδηγιών** αφήνεται στην επιλογή των μαθητών: *συνεχής λόγος, ιεραρχημένος κατάλογος οδηγιών, εικονογράφηση, χάρτης, εννοιολ. χάρτης, συνδυασμός λόγου και εικόνας κ.λπ.*

Παράδειγμα Διαφοροποίησης διαδικασίας (1/2)

Τεχνική ΡΑΦΤ

Ρόλος

Ακροατήριο

Φόρμα

Τίτλος

Παράδειγμα Διαφοροποίησης διαδικασίας (2/2)

Τεχνική ΡΑΦΤ: Επιχειρηματικός λόγος για τη δερματοστιξία (tattooing)

ΡΟΛΟΣ	ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟ/ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΚΟΙΝΟ	ΦΟΡΜΑ (ΜΟΡΦΗ)	ΤΙΤΛΟΣ
Μαθητές	Προς γονείς	Διάλογος ανάμεσα σε μαθητές και γονείς	Πειθώ προς τους γονείς μου ώστε να κάνω tattoo
Γονείς	Προς μαθητές	Κατάλογος επιχειρημάτων	Πειθώ προς το παιδί μου να μην κάνει tattoo
Εκπαιδευτικοί	Προς μαθητές και γονείς	Η νοηματοδοτήσεις της τροποποιητικής πρακτικής του σώματος (φυλλάδιο)	Γιατί όλοι ίδιοι; Ή Προσδεθείτε στον ...συρμό
Αρθρογράφος	Προς αναγνώστες εφημερίδας	Δημοσιογραφικό άρθρο	Η μόδα του tattooing

Παράδειγμα Διαφοροποίησης περιεχομένου & διαδικασίας & μέσων &

«Ταχυδρόμος-δάσκαλος» :

Παραδίδει φακέλους
με διαφορετικές εργασίες
που απευθύνονται στοχευμένα
σε κάθε παιδί/ζευγάρι/ομάδα.

Παραδείγματα διαφοροποίησης με συνάρθρωση περιεχομένου και διαδικασίας

- Ανάλυση έργου: το σπάσιμο μιας σύνθετης εργασίας σε επιμέρους απλούστερα κομμάτια – βήματα
- Προσαρμογή της γλώσσας στο επίπεδο του μαθητή
- Αναφορά και επίδειξη παραδειγμάτων από την καθημερινότητα ή ολοκληρωμένων παρόμοιων εργασιών (τρόποι εργασίας, στρατηγικές, μοντελοποίηση)
- Οπτικοποίηση του υλικού, των οδηγιών ή των βημάτων εργασίας
- Αξιοποίηση της τεχνολογίας
- Δυνατότητα αξιοποίησης νοητικών στηριγμάτων (scaffolding) από τους μαθητές

Scaffolding

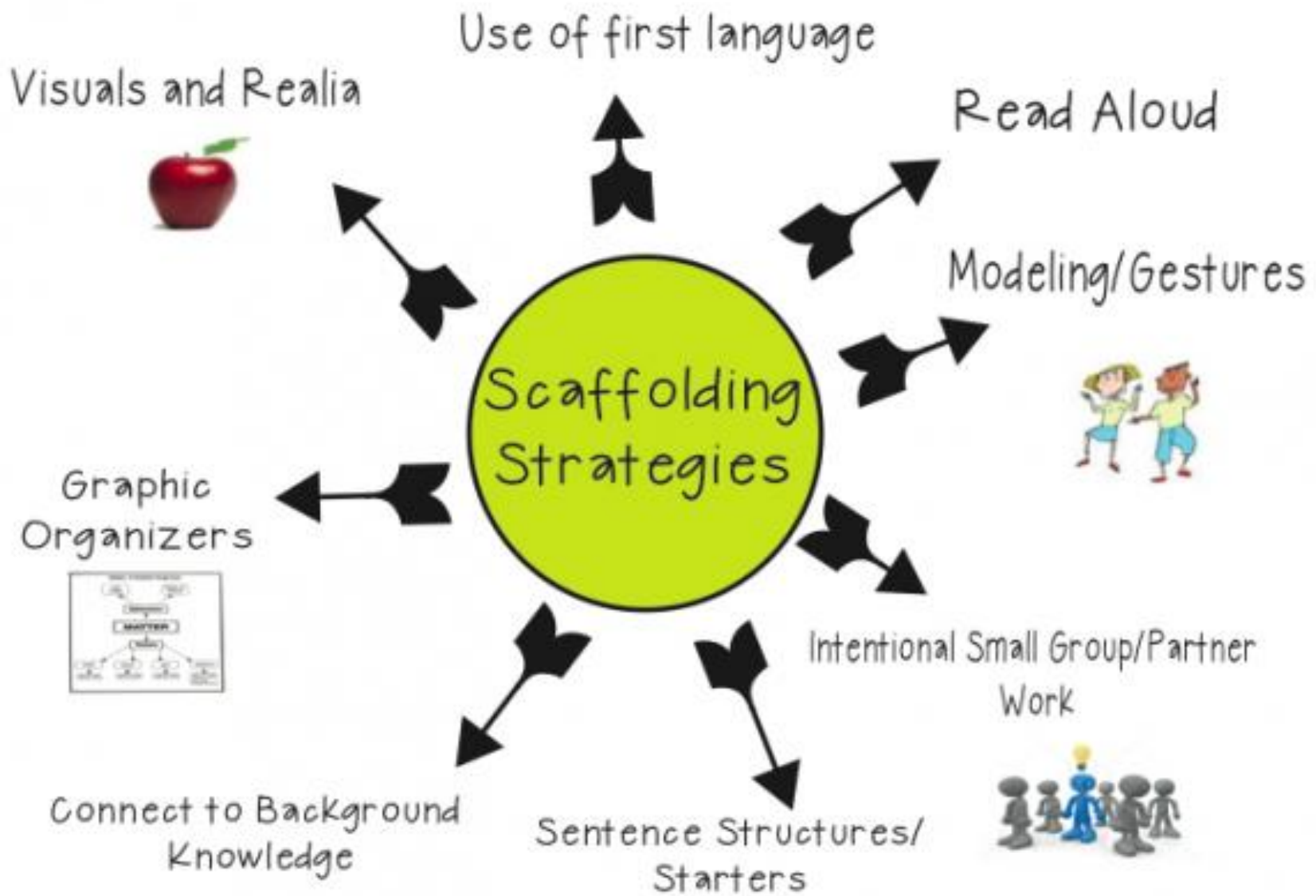
Scaffolding piercing

Scaffolding house

Στρατηγικές σκαλωσιάς

1. Δείχνω (fishbowl activity, μοντέλο χάρτη ή ρουμπρίκα, thinking aloud)
2. Αναφέρομαι σε προηγούμενη γνώση – σύνδεση με την καθημερινότητα («Από πού το ξέρουμε αυτό;»)
3. Δίνω χρόνο στους μαθητές για δομημένες συζητήσεις (think – pair – share)
4. Διδάσκω το λεξιλόγιο από πριν (π.χ. με εικόνες)
5. Χρησιμοποιώ οπτικά βοηθήματα (π.χ. γραφικούς οργανωτές).
6. Παύση – ερώτηση – παύση – επανάληψη
7. Πειραματίζομαι με νέες στρατηγικές
8. Μοντελοποιώ χειρονομίες
9. Αξιοποιώ τη μητρική γλώσσα

• I know _____ because _____.

Παράδειγμα

Διαφοροποίησης αποτελέσματος στο μάθημα της Γλώσσας

Για την κινητοποίηση όλων των μαθητών:

- Δημιουργούμε έναν διάλογο με πραγματικούς ή φανταστικούς χαρακτήρες
- Παίζουμε κουκλοθέατρο ή καραγκιόζη
- Υποδυόμαστε τον ρεπόρτερ ή τον παρουσιαστή ειδήσεων
- Γράφουμε επιστολή
- Σχεδιάζουμε μοντέλα (σπιτιών, επίπλων, ρούχων, παιχνιδιών) και βάζουμε λεζάντες
- Μιλούμε με φανταστικούς ήρωες κόμικς

Παράδειγμα

Διαφοροποίησης αποτελέσματος στο μάθημα της Ιστορίας

Διδακτική ενότητα: Ο Πελοποννησιακός Πόλεμος

- Δημιουργούμε κόμικς που δείχνει τα βασικά γεγονότα
- Παρουσιάζουμε το θέμα στη σχολική εφημερίδα
- Δημιουργούμε εννοιολογικό χάρτη με τις σχέσεις και τις συνδέσεις ανάμεσα στους εμπλεκόμενους, τα γεγονότα, τα αποτελέσματα και τις συνέπειες
- Είσαι ναύτης στην εκστρατεία των Αθηναίων στη Σικελία, βιώνεις την κατάσταση και αφηγείσαι τι σκέφτεσαι να κάνεις
- Είσαι ο καλλιτέχνης που είδε την άκανθο στο μνήμα της κόρης και αφηγείσαι την έμπνευσή σου για το κορινθιακό κιονόκρανο

Παράδειγμα

Διαφοροποίησης αξιολόγησης

- Τεχνικές για τη διαφοροποίηση της αξιολόγησης
- Διαβάθμιση της αξιολόγησης (η ίδια εργασία να απαιτεί λιγότερο νοητικό φορτίο ή να είναι λιγότερο σύνθετη)
- Ιεράρχηση δραστηριοτήτων αξιολόγησης (στα φύλλα εργασίας)
- Πορτφόλιο
- Επιλογές εργασίας αξιολόγησης
- Αυτοδιόρθωση με τη χρήση ρουμπρίκας

Παράδειγμα

Διαφοροποίησης προϊόντος

- Οι μαθητές μπορούν να παραγάγουν και να παρουσιάσουν:
- Κείμενο (ενημερωτικό, περιγραφικό, αφηγηματικό, επιστολή)
- Παρουσίαση μέσα από κεντρικά σημεία
- Κατάλογο απλών προτάσεων
- Λέξεις – κλειδιά
- Σχηματική αναπαράσταση σε συνδυασμό με λόγο ή με εικόνες
- Εικονιστική αναπαράσταση π.χ. κολάζ με λεζάντες
- Εννοιολογικούς χάρτες
- Εικόνες με σύμβολα
- Καλλιτεχνικά έργα
- Κόμικς
- Θεατρικό μονόπρακτο (σκετς)

Τι είναι η ρουμπρίκα;

- Ρουμπρίκα είναι μια «κλίμακα διαβαθμισμένων κριτηρίων».
- Αποτελείται από τα εξής δομικά στοιχεία :
τα κριτήρια (criteria), τα επίπεδα επίδοσης(standards),
όπως για παράδειγμα εξαιρετική επίδοση, μέτρια
επίδοση, χαμηλή επίδοση, την κλίμακα
βαθμολογίας και τις περιγραφές των επιπέδων
επίδοσης σύμφωνα με τα αντίστοιχα κριτήρια
αξιολόγησης. Κάθε ρουμπρίκα έχει το ελάχιστο δύο
κριτήρια και δύο επίπεδα απόδοσης

Πλεονεκτήματα της ρουμπρίκας αξιολόγησης

- Αποσαφηνίζει το περιεχόμενο κ τους στόχους της μαθησιακής διαδικασίας (τι πρέπει να κάνουν κ τι να μάθουν οι μαθητές)
- Ενθαρρύνει την αυτο-παρακολούθηση
- Προσφέρει ανατροφοδότηση
- Παρέχει εγκυρότητα στην αξιολόγηση
- Δίνει τη δυνατότητα για σαφή και διακριτή περιγραφή των επιπέδων επίδοσης
- Δίνει την ευκαιρία για αναστοχασμό και κριτική ανάλυση των εργασιών

Παράδειγμα ρουμπρίκας αξιολόγησης

ΕΝΤΥΠΟ ΚΡΙΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: 27

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

	Πολύ καλό	Καλό	Μέτριο		Φτωχό
ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ	5	4	3	2	1
1. Βαθμός πρωτοτυπίας			x		
2. Συνεισφορά στο πεδίο			x		
3. Γενικό ενδιαφέρον		x			
4. Μεθοδολογία					x
5. Τεκμηρίωση και σχετικές αναφορές			x		
6. Σαφήνεια και οργάνωση του κειμένου		x			
7. Συμβατότητα με οδηγίες υποβολής κειμένου	x				

Επίπεδο μαθησιακής ετοιμότητας

Στρατηγικές διάγνωσης:

1. Τεχνική **Γ**νωρίζω – **Θ**έλω να μάθω – **Έ**μαθα
(ΓΘΕ) (KWL, Ongle, 1986)
2. Τεχνική προ-ανάγνωσης

Ποια η σημασία ενεργοποίησης των ενδιαφερόντων των μαθητών;

- Αίσθημα ευθύνης όταν έχουν την ευκαιρία για επιλογή τρόπου κ θέματος της εργασίας τους
- Η ευθύνη ενεργοποιεί τη μάθηση
- Η εμπλοκή των μαθητών σε θέματα που τους ενδιαφέρουν αποκτά προσωπικό νόημα
- Η εμπλοκή ενισχύει την προσοχή τους
- Η εμπλοκή είναι παραγωγική κ οδηγεί στην αυτονομία
- Ενισχύει την αποφασιστικότητα του μαθητή για μάθηση
- Διαμορφώνει θετική στάση απέναντι στη μάθηση

Πώς να ανιχνεύσουμε τα ενδιαφέροντα των μαθητών;

- Εστιασμένη προσοχή όταν υπάρχει εσωστρέφεια
- Εστιασμένη προσοχή όταν και οι ίδιοι δεν γνωρίζουν τι τους ενδιαφέρει
- Ενδείκνυται η προσπάθεια για γνωριμία κ οικειότητα
- Ενδείκνυνται οι συνεντεύξεις μεταξύ των μαθητών
- Ανάπτυξη γλωσσικών/επικοινωνιακών δεξιοτήτων με παιγνιώδη τρόπο
- Χρήσιμη η ύπαρξη ενός πρωτοκόλλου επικοινωνίας
- Χρήσιμος ένας «κατάλογος ενδιαφερόντων»
- Συγγραφή μιας μικρής έκθεσης
- Αφήγηση της ιστορίας του μαθητή σε γραπτό λόγο
- Δραστηριότητα «Βρίσκω κάποιον που...» (με ίδια ενδιαφέροντα)
- «Γνωριμία μέσα από τις λέξεις»
- Συμπλήρωση ημιτελών προτάσεων (τι τους αρέσει κ τι όχι)
- Εικονιστικές παραστάσεις με κολάζ
- Άρθρο για τον εαυτό τους

Παιδαγωγικές προϋποθέσεις για τη σχολική ένταξη των προσφύγων

- Αντιμετωπίζουμε τους μαθητές μας ως βιογραφίες.
- Γνωρίζουμε τους μαθητές μας από τα αρχεία του σχολείου κ από συμπληρωματικά δεδομένα (ερωτ/για ενδιαφερόντων, συνεντεύξεις, παιγνιώδεις διαδικασίες).
- Επίγνωση: η γνώση μας για τους μαθητές μας είναι από μόνη της μια διαδικασία αξιολόγησης των πτυχών που συντελούν στη μάθηση.
- Η γνώση για τους μαθητές μας είναι μόνιμο στοιχείο αναφοράς για τις μεθοδολογικές επιλογές μας
- Η γνώση για τους μαθητές μας είναι ένα στοιχείο διαρκώς μεταβαλλόμενο > επικαιροποίηση.
- Σημαντικότερη η γνώση της κουλτούρας των μαθητών και των ιδιαιτεροτήτων τους (ευαισθησία, ευαλωτότητα κ.λπ).
- Χρήσιμη η χαρτογράφηση των πολλαπλών τύπων νοημοσύνης και του μαθησιακού στυλ των μαθητών.
- Απαραίτητη η αρχική/διαγνωστική αξιολόγηση με χρήση δοκιμασιών και παρατήρησης.
- Απαραίτητη η γνώση κλίσεων, ταλέντων και ενδιαφερόντων των μαθητών ως οδηγός για τις μεθοδολογικές επιλογές μας.
- Έμφαση στους περισσότερο αφανείς/σιωπηλούς μαθητές.